

Ukrainian folk music must become a kind of metalanguage, able to meet the challenges of modernity, while maintaining the knowledge accumulated by mankind until the XXI century.

The study proposes the author's definition of the phenomenon of ethno-crossover, indicates its characteristics, forms and analyzes the impact of this phenomenon on modern society. The activity of Ukrainian performers and groups shows that the new form of presenting folklore material can satisfy the artistic and aesthetic needs of the mass audience and be successfully represented in the cultural space of today. After all, the phenomenon of «ethno-crossover» is the form that brings folk music closer to the understanding and perception of the masses, without losing the semantics of Ukrainian folklore, but synthesizing its wide possibilities with the latest digital technologies. The successful activity of Ukrainian performers in the format of «ethno-crossover» with their innovative creative achievements indicates a valued attitude to their traditions and raising the general level of culture of the audience.

Among the positive qualities of Ukrainian folk music in the format of ethno-crossover is the involvement of young people in artistic communication. The pedagogical potential of digital technologies in modernizing the professional training of future music teachers should promote the development of musical thinking and taste, and the formation of future professionals' interest in preserving and reproducing reconstructed folklore – one of the best ways to resist trivial art.

Keywords: *ethno-crossover, folk music, folk, mass culture, cultural code, media education, modernization of professional training of future music teachers, pedagogical activity, educational system, media text, digital technologies.*

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-151.2021.22>

УДК 378.147:373.3

Чжан Вей, Малаховська Ева

ФОРМУВАННЯ КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАСАДАХ ПРИНЦИПУ АКсіОЛОГіЧНОСТі

Сьогодні фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва у ЗВО здійснюється у полікультурному освітньому просторі, в якому перебувають представники різних культур світу. Серед іноземних студентів набуває популярності музично-педагогічна підготовка у системі неперервної освіти, як така, що зарекомендувала себе перспективною в контексті поєднання мистецької та педагогічної складової.

У статті проаналізовано сучасний стан сформованості кроскультурної компетентності студентів, необхідний для створення продуктивних кроскультурних комунікацій у ЗВО. Автором зроблено спробу розкрити зміст принципу аксіологічності, впровадження якого у навчальний процес оптимізує формування кроскультурної компетентності студентів, підкреслює значення активізації оцінного ставлення студентів до музичних творів як до рушія їх глибокого осягнення і переживання на рівні мистецької емпатії.

В сучасних дослідженнях надається недостатньо уваги проблемі пошуку шляхів розвитку у студентів таких професійно значущих якостей, як здатність до емоційного співпереживання художніх явищ в мистецтві, асертивність, рефлексія, емпатійність, діалогічність. Будучи невід'ємною складовою виконавської інтерпретації музики, мистецька

емпатія передбачає співвіднесення власного мистецького досвіду студента із творчими намірами композитора у результаті розкриття способів і механізмів розвитку у студентів здатності практично діяти й творчо застосовувати набуті знання і досвід у майбутній професійній діяльності.

Дослідження підтвердило необхідність і доцільність створення кроскультурного простору ЗВО, покликаною сприяти збереженню традицій, відкриттю нових культурних перспектив; орієнтації на різноманітність та відкритість щодо нових культур, віросповідань; знайомству студентів з різноманітними народними традиціями, норм поведінки і з сучасною їх культурною інтерпретацією; формуванню в студентів здатності до прийняття різних культур і дбайливого до них ставлення.

Ключові слова: кроскультурна компетентність, фахова підготовка, компетентнісний підхід, майбутні вчителі музичного мистецтва, мистецька емпатія, принцип аксіологічності.

Активна трансформація політичних, економічних, соціальних і культурних процесів, що відбуваються в останні десятиліття в Україні та Китаї, вимагає істотного оновлення управлінських стратегій у вишах, без якого неможливе ефективне функціонування системи освіти, економіки, бізнесу країн, що динамічно розвиваються. Складність кроскультурних взаємин багаторазово зростає при взаємодії представників західної й східної культур [15].

Ця ситуація вимагає особливої уваги до питання формування кроскультурної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва, що ґрунтується на активному вивченні специфіки кроскультурних комунікацій у взаємодії полікультурних груп студентів та обумовлена наступними чинниками: збільшенням значущості комунікацій в умовах сучасного полікультурного освітнього середовища, як в якості стратегічного ресурсу, так і об'єкта управління; особливостями в організації комунікативних просторів у різних культурах; недостатньою вивченістю специфіки кроскультурних комунікацій; слабо розробленою науково-методичною базою формування кроскультурної компетентності у процесі фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Сьогодні фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва у ЗВО здійснюється у полікультурному освітньому просторі, в якому перебувають представники різних культур світу. Набуває популярності серед іноземних студентів музично-педагогічна підготовка у системі неперервної освіти, як така, що зарекомендувала себе перспективною в контексті поєднання мистецької та педагогічної складової. Музично-педагогічна освіта в Україні має давні традиції та спирається на величезний досвід, що забезпечує високий рівень фахової підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва, а тому є конкурентоздатною на світовому ринку освітніх послуг. У цьому її значний ресурс для розвитку сучасної музично-педагогічної освіти в КНР [14].

Різноманітні проблеми фахової підготовки вчителя музичного мистецтва в системі неперервної освіти висвітлювались Е. Абдуліним, Ю. Алієвим, О. Андрейко, О. Апраксиною, Л. Арчажніковою, Л. Безбородовою, Л. Василенко, А. Зайцевою, Г. Падалкою, Л. Паньків, В. Орловим, О. Ростовським, О. Рудницькою, Н. Сегедою, О. Хижною,

В. Школяр, В. Шульгіною, О. Щолоковою, Б. Юсовим та ін.

Проблема формування кроскультурної компетентності студентів тісно пов'язана з питаннями дослідження кроскультурних комунікацій і, в цілому, комунікацій як таких. Питання теорії та практики кроскультурної комунікації висвітлені в працях вітчизняних – А. Алексюка, Є. Белозерцева, О. Глузмана В. Кременя, В. Курила, В. Лугового, а також зарубіжних – Дін Сінь, Донмей Вань, Ін Хань, Лі Сюеюань, Лін Яцян, Лу Лу, Тян Лі, Цао Ян, Чжен Тю Ює, У. К'юпач, Р. Рамзей, С. Сміт, Б. Тейлор-Хілтон, А. Т'юксбері, Б. Шпіцберген, Е. Хірша, Е. Холла, Г. Хофстеде і багатьох інших науковців.

У сучасній вітчизняній науці представлено ряд праць, присвячених вивченню ефективності програм кроскультурного навчання. Це роботи Н. Батюк, О. Гуренко, О. Кондратьєвої, А. Ленд'єл-Сяркевич, Л.Паньків, Г. Солдатової, О. Хоружої, В. Євтуха та ін. Разом з тим, незважаючи на наявні дослідження кроскультурних комунікацій, розробок з проблеми формування та оцінки кроскультурної компетентності в цілому недостатньо, наукове поняття “крос-культурна компетентність” сьогодні не має формалізованого однозначного визначення. У науковій літературі залишаються мало опрацьованими питання формування кроскультурної компетентності в системі неперервної освіти. Слабо вивчені комунікативні здібності майбутніх учителів музичного мистецтва, для яких вплив кроскультурної складової особливо значущий, не визначена роль основних бар'єрів кроскультурної комунікації, подолання яких дозволяє знизити втрати у педагогічній взаємодії. Недостатньо дослідженим, на наш погляд, залишається питання формування кроскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти на засадах аксіологічності.

Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні особливостей реалізації компетентнісного підходу у процесі формування кроскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва на засадах принципу аксіологічності як одного із засадничих у системі неперервної освіти.

Упровадження в процес навчання майбутнього вчителя музичного мистецтва компетентнісного підходу, суть якого полягає у виборі та реалізації оптимального поєднання форм і методів педагогічної роботи, адекватних індивідуальним особливостям студентів, обумовлюється рядом особливостей, властивих процесу музичного навчання у закладах вищої освіти. На думку Г. Троцько, “вища педагогічна освіта є одним із основних чинників формування фахової компетентності вчителя, що суттєво впливає на інноваційну спрямованість педагогічної діяльності, без якої неможливо досягти високого рівня професіоналізму” [10]. Концептуальні ідеї інтеграції, професіоналізації, універсалізації, ставши головними напрямками у галузі освіти, реалізуються в оптимальному структуруванні та інтеграції знань у зміст фахової підготовки вчителя музичного мистецтва.

Поняття професійно-педагогічної підготовки у своїх дослідженнях науковці розглядають як підсистему професійної підготовки вчителя. Відтак її сутність тлумачать у різних інтерпретаціях: сукупність спеціальних знань, умінь та навичок, які дозволяють виконувати роботу в певній галузі діяльності [5]; цілісну динамічну освіту, яка складається із взаємопов'язаних компонентів: мети, навчання, змісту освіти, мотивів навчання, діяльності викладача та діяльності студентів, технології й результату навчання [7].

Науковий інтерес становить позиція А. Зайцевої, згідно з якою фахова підготовка вчителя музичного мистецтва – це процес навчання студентів у системі навчальних занять і результат, який характеризується повним рівнем розвитку особистості вчителя, сформованістю загальнопедагогічних та спеціальних знань, умінь і навичок; система, що об'єднує відносно самостійні підсистеми підготовки: суспільну, соціально-наукову, психолого-педагогічну і загальнокультурну [4].

На основі ретроспективного аналізу розвитку досліджень в галузі кроскультурних комунікацій нами введено поняття кроскультурної компетентності (КК), що розуміється як інтегративне соціально-психологічне особистісне утворення, яке характеризується фундаментальною загальною та фаховою культурою, глибиною художньо-педагогічного мислення; установками на співпрацю зі студентами різних національностей; рівнем відповідальності за надання підтримки кожному студенту; сукупність комунікативних знань, умінь і навичок та включає наступні складові:

- загальні комунікативні знання, уміння та навички, що не залежать від етнічного культурного контексту;
- особиста національна самоідентифікація;
- знання про культуру партнерів по комунікації;
- знання і вміння з основ кроскультурної взаємодії (аналітико-прогностичні, конструктивні, творчі тощо);
- навички розпізнавання вербальних і невербальних комунікацій, властивих даними культурам;
- емпатійні здібності.

Формування кроскультурної компетентності студентів характеризується спроможністю і здатністю педагога реалізовувати загальні та спеціальні кроскультурно-педагогічні вміння в освітньому процесі, що включає в себе здатність орієнтуватися в культурі різних народів регіону, країни, світу, розуміти їх загальнолюдську і загальносвітову значущість, володіння технологією трансляції молодому поколінню кроскультурних знань, умінь, формування умінь міжетнічного та міжкультурного спілкування.

Дослідження переконливо довело, що кроскультурна компетентність студентів формується в процесі фахової підготовки. Серед основних методів навчання були виділені: 1) поширення текстового контенту;

2) інфо-продукти: записи навчальних програм на CD і цифрові продукти, ауто-тренінги; 3) консалтинг; 4) on-line тренінги, що проводяться у внутрішній мережі ЗВО або на публічних вебінарних майданчиках; 5) контактні тренінги, що проводяться на обраних майданчиках.

В результаті дослідження було виявлено, що для формування КК студентів найпродуктивнішим способом є тренінг, оскільки він передбачає активну взаємодію учасників при наявності ситуативного і пролонгованого зворотного зв'язку. Це тренінги з вивчення власної культури або культури партнерів по кроскультурній взаємодії, а також орієнтаційні, супровідні та реінтеграційні тренінги.

Компетентнісний підхід дає можливість інтерпретувати принцип аксіологічності як психологічну основу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до емпатійно забарвленого процесу педагогічної взаємодії з учнями на ґрунті мистецтва.

Принцип **аксіологічності** передбачає орієнтацію освітнього процесу у ЗВО на формування у студентів здатності до усвідомлення, переживання, прийняття ціннісних смислів художнього твору, до їх трансляції в учнівському середовищі на основі образно-резонансного співпереживання з учнями, до рефлексивного способу опрацювання художньої інформації.

В епоху соціальних змін, пошуків у розвитку мистецтва, які спричиняють виникнення нових художніх напрямів, стилів, жанрів, проблема цінностей постає як одна із найфундаментальніших. Плюралізм підходів у інтерпретації художніх образів актуалізує необхідність розкриття ціннісних основ емпатійного ставлення майбутніх педагогів до музики.

Аксіологія в мистецькій освіті має своїм джерелом філософське вчення про природу цінностей, їх значення у розвитку мистецтва, розкриваючи як цінності функціонують в реальності, як вони пов'язані між собою, як суспільні цінності взаємодіють із культурними факторами. Філософське тлумачення цінностей знаходимо ще у представників наукової думки Стародавнього Китаю (Мо-Цзи). Саме звідти виходить твердження щодо взаємозалежності художніх цінностей зі світом духовності людини. Мистецтво, розкриваючи в художніх образах найвищі духовні цінності людства, даючи їм опосередковану оцінку, сприяє формуванню життєвих орієнтирів людини, створює можливості для емпатійного переживання високоморальних, світоглядних, поведінкових взірців.

Впровадження принципу аксіологічності у навчальний процес ЗВО створює основу для глибокого переживання образів, вираженого в них змісту. Проектуючи авторську методику формування кроскультурної компетентності студентів, ми враховували: специфіку та особливості культури регіону; можливості конкретного індивіда, вишу, орієнтуючись на самобутність та унікальність кожного студента, розвиток його здібностей до передбачення, цілепокладання, самовдосконалення, саморегуляції, рефлексії (особистісний підхід); адаптаційні можливості студента до життя в полікультурному суспільстві, до сучасної життєдіяльності з

представниками різних національностей, рас, конфесій; зміст полікультурної освіти, який в його сучасному розумінні охоплює не лише науку, а й світову культуру, куди педагогічна наука входить як одна з найважливіших складових поряд з мистецтвом, соціальним досвідом і традиціями, релігією й іншими цінностями.

Запропонована авторська методика формування кроскультурної компетентності студентів засобами цифрових технологій є типом організації управління педагогічним процесом в полікультурному освітньому просторі ЗВО, в якому знаходять вираження і реалізацію, з одного боку, сукупність ідей і цінностей, прийнятих у різних культурах (діалог культур), завдяки чому кожен студент отримує гарантовані умови вільного культурного розвитку; з іншого боку, сукупність ідей гуманістичної освіти, які забезпечують становлення особистості студента, його індивідуальності й "самості". Таким чином, художньо-ціннісний саморозвиток майбутніх учителів музичного мистецтва може продуктивно відбуватись у полі художньо-ціннісного ставлення і до інших суб'єктів навчального процесу, зокрема його учнів. Така стратегія актуалізує необхідність формування у студентів установки на художній розвиток учнів як на мету майбутньої фахової діяльності; установку на художнє взаєморозуміння з учнями; прагнення до спільного з ними художнього зростання; готовність до діалогічної художньо-творчої взаємодії з дітьми.

Принцип аксіологічності, проявляючись у сфері рефлексивного компоненту кроскультурної компетентності студента, орієнтує освітній процес на надання студентам свободи вибору у художньому самостворенні, можливість уникнення стандартів і стереотипів у особистісно опосередкованому тлумаченні творів мистецтва.

Мистецтвознавчий контекст принципу аксіологічності пов'язаний теж з аксіологією як наукою про природу цінностей, про взаємозв'язок цінностей, про певну залежність художніх цінностей не лише від соціокультурних, а й особистісних факторів. Аксіологічна компонента виступає центральною у художньому пізнанні. Мистецтвознавці наголошують на провідній ролі естетичного ставлення як системного вираження ціннісного смислу мистецтва. Проникнення до глибинної сутності мистецьких образів неможливе поза оцінним ставленням, розвитку якого сприяло використання інноваційних методів музичного навчання: *онтологічних емоційних опозицій, семантичного диференціалу, діалектичних суперечливих взаємодій* та інших, спрямованих на прояв несвідомого, інтенціональності духовного життя, архетипів. Істотно важливими є методи і прийоми: "персоніфікація художнього образу" і "кіносценарій", пов'язані з виконанням завдань репродуктивного і творчого характеру, спрямованих на проникнення в художній образ, а також у життєві ситуації: "Вічність і мінливість", "Коли природа розчиняється в тиші?" (Спокій та мовчання). Завдання на використання гіпотези: "якби, то": "яким видався б тобі проспект Перемоги у Києві (Площа Таньаньмень у Пекіні), якби ти надів

окуляри з червоними, або темно-синіми, або зеленими скельцями?"; "яким ти б побачив: рідне місто, вулицю з висоти пташиного польоту, з даху хмарочоса?" тощо.

Загалом принцип аксіологічності детермінує ціннісні аспекти сприйняття й інтерпретації музики, впливаючи на становлення естетичних ідеалів та смакових переваг особистості. Важливого значення набуває принцип аксіологічності у розбудові комунікативної поведінки особистості на ґрунті мистецтва. Аксіологічні виміри пронизують мотиваційні аспекти становлення особистості митця, а також орієнтують педагогічні дії вчителя мистецтва. Крім того, емоційні і раціональні основи естетичної оцінки певною мірою виступають як стимул художньо-творчого процесу, спонукаючи особистість до творчих відкриттів. Неабиякого значення набуває принцип аксіологічності у збереженні мистецьких традицій, у ствердженні естетико-поступального контексту їх розвитку.

Наприкінці зазначимо, що принцип аксіологічності, як один із складових концептуальної основи формування кроскультурної компетентності студентів, набуває особливого значення у взаємодії із іншими принципами, такими як принципи *національної ідентичності; полікультурності; регіоналізації освіти; інтеграції та глобалізації; рівності й справедливості; відкритості та свободи дії*. Їхнє системне поєднання має охоплювати весь простір фахової підготовки студентів, доповнювати один одного, підсилюючи дію кожного. Реалізація одного з принципів з необхідністю активізує дію інших, а недооцінка одного з принципів призводить до зниження ефективності дії інших. Узгодженість застосування принципу аксіологічності у взаємодії з іншими зумовлено цілісністю процесу формування кроскультурної компетентності студентів.

Висновки. На завершення підкреслимо, що принцип аксіологічності, сутність якого полягає в активізації ціннісного ставлення, є одним з фундаментальних у процесі формування кроскультурної компетентності студентів у системі неперервної освіти. Дієвість запропонованого принципу зумовлено психологічними закономірностями музичного сприймання. Наше дослідження підтвердило необхідність і доцільність створення кроскультурного простору ЗВО, покликаного сприяти збереженню традицій, відкриттю нових культурних перспектив; орієнтації на різноманітність та відкритість щодо нових культур, віросповідань; знайомству студентів з різноманітними народними традиціями, норм поведінки і з сучасною їх культурною інтерпретацією; формуванню в студентів здатності до прийняття різних культур і дбайливого до них відношення. Призначення кроскультурного простору освітнього закладу виражається у вирішенні соціальних, освітніх та виховних завдань. *Подальшої наукової розробки потребують напрями дослідження, пов'язані зі створенням і технологічним забезпеченням функціонування системи неперервної освіти майбутніх учителів музичного мистецтва.*

Використана література:

1. Андрейко О. І. Концептуальні засади формування виконавської культури музиканта в контексті педагогічної творчості. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова*. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики / за ред. Н. В. Гузій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2012. Вип. 18 (28). С. 56-59.
2. Бочкарев Л. Л. Психология музыкальной деятельности. Москва : Институт психологии РАН, 1997. 351 с.
3. Гу Жань. Національне виховання майбутніх учителів як важливий чинник формування соціокультурних орієнтацій студентської молоді. *Monografia / wybrane zagadnienia szerokoprojetej inzynierii procesowej / pod red. A. Gawdzika*, Tom III, Opole 2015. 177 s. S. 111-127.
4. Зайцева А. В. Феномен взаємодії як спосіб організації спільної художньо-творчої діяльності викладача і студентів у процесі музичного навчання. *Виховний потенціал сучасної освіти: теоретичні засади та практичні досягнення* : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф., 15-16 жовтня 2014 р. / НАПН України, Ін-т проблем виховання. Київ, 2014. С. 18-19.
5. Кодлюк Я. П. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх педагогів як пріоритет модернізації вищої освіти. *Професійні компетенції та компетентності вчителя*: мат-ли регіон. наук.-практ. семінару. Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. С. 10–14.
6. Кучеренко Н. Технологія формування професійно-педагогічних якостей викладача іноземних мов вищого навчального закладу. *Проблеми підготовки сучасного вчителя* : зб. наук. праць Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини / ред. кол.: Н. С. Побірченко та ін. Умань : ПП Жовтий О.О., 2010. Вип. 1. С. 24-29.
7. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посібн. / за заг. ред. О. Г. Мороза. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. 267 с.
8. Отич О. М. Творча індивідуальність як критерій педагогічної майстерності вчителя. *Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна* : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України ; [редкол. : Н. Г. Ничкало (голова) [та ін.]. Київ, 2013. С. 291-298.
9. Падалка Г. Н. Музыкальное образование в современном мире: противоречия и пути их преодоления. *Актуальные вопросы художественного образования и воспитания* : монографія. / общая редакция проф. О. В. Михайличенко. Саарбрюккен / Германия : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. С. 12-32.
10. Троцько Г. В. Теоретичні та методичні основи підготовки студентів до виховної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки”, 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти”. Київ : Інститут ПППО АПН України, 1997. 54 с.
11. Учитель мистецьких дисциплін у дискурсі педагогічної майстерності : навч.-метод. посіб. / І. А. Зязюн, Г. Г. Філіпчук, О. М. Отич [та ін.]. Бердянськ : Бердян. держ. пед. ун-т, 2013. 340 с.
12. Цагарелли Ю. А. Психология музыкально-исполнительской деятельности : автореф. дис. ... доктора псих. наук:19.00.03. Л.,1990. 41 с.
13. Шацкая В. Н. Музыкально-эстетическое воспитание детей и юношества. Москва : Педагогика, 1975. 197 с.
14. Kanishevska L., Matvienko O., Pankiv L., Pet'ko L., Stepanova L., Ragozina V., Soichuk R. Innovation in arts and cultural education: Entrepreneurial aspect. *Journal of Entrepreneurship Education*. Vol. 23 (1), 2020. pp. 1-8. <https://www.abacademies.org/articles/Innovations-in-arts-and-cultural-education-1528-2651-23-1-518.pdf> (SCOPUS)
15. Khyzhna O., Lendel-Sarkevich A. Peace Education as Arts Education: In Search of New Strategies. *Philosophy and Cosmology*. Volume 21. The Academic Journal ISSN 2518-1866 (Online), ISSN 2307-3705 (Print).

References:

- [1] Andreiko O. I. Kontseptualni zasady formuvannia vykonavskoi kultury muzykanta v konteksti pedahohichnoi tvorchosti. *Naukovyi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova*. Seriiia 16. Tvorchcha osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky / za red. N. V. Huzii. Kyiv : Vyd-vo NPU im. M. P. Drahomanova. 2012. Vyp. 18 (28). S. 56-59.

- [2] Bochkarev L. L. Psihologiya muzykalnoj deyatel'nosti. Moskva : Institut psihologii RAN, 1997. 351 s.
- [3] Hu Zhan. Natsionalne vykhovannia maibutnikh uchyteliv yak vazhlyvyi chynnyk formuvannia sotsiokulturnykh oriientsii studentskoi molodi. Monografia / vybrane zagadnennia szero kopojetej inzhynierii procesowej / pod red. A. Gawdzika, Tom III, Opole 2015. 177 s. S. 111-127.
- [4] Zaitseva A. V. Fenomen vzaiemodii yak sposib orhanizatsii spilnoi khudozhno-tvorchoi diialnosti vykladacha i studentiv u protsesi muzychnoho navchannia. *Vykhovnyi potentsial suchasnoi osvity: teoretychni zasady ta praktychni dosiahnennia* : mat-ly Vseukr. nauk.-prakt. konf., 15-16 zhovtnia 2014 r. / NAPN Ukrainy, In-t problem vykhovannia. Kyiv, 2014. S. 18-19.
- [5] Kodliuk Ya. P. Kompetentnisnyi pidkhid u pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv yak priorytet modernizatsii vyshchoi osvity. *Profesiini kompetentsii ta kompetentnosti vchytelia* : mat-ly rehion. nauk.-prakt. seminaru. Ternopil : Vyd-vo TNPU im. V. Hnatiuka, 2006. C. 10–14.
- [6] Kucherenko N. Tekhnolohiia formuvannia profesiino-pedahohichnykh yakosti vykladacha inozemnykh mov vyshchoho navchalnoho zakladu. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia* : zb. nauk. prats Uman. derzh. ped. un-tu im. Pavla Tychyny / red. kol. : N. S. Pobirchenko ta in. Uman : PP Zhovtyi O.O., 2010. Vyp. 1. S. 24-29.
- [7] Moroz O. H., Padalka O. S., Yurchenko V. I. Pedahohika i psykholohiia vyshchoi shkoly : navch. posibn. / za zah. red. O. H. Moroza. Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova, 2003. 267 s.
- [8] Otych O. M. Tvorcha indyvidualnist yak kryterii pedahohichnoi maisternosti vchytelia. *Pedahohichna maisternist akademika Ivana Ziaziuna* : zb. nauk. pr. / In-t ped. osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy ; [redkol. : N. H. Nychkalo (holova) [ta in.]. Kyiv, 2013. S. 291-298.
- [9] Padalka G. N. Muzykalnoe obrazovanie v sovremennom mire: protivorechiya i puti ih preodoleniya. *Aktualnye voprosy hudozhestvennogo obrazovaniya i vospitaniya* : monografiya / obshaya redakciya prof. O. V. Mihajdichenko. Saarbrücken / Germaniya : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. C. 12-32.
- [10] Trotsko H. V. Teoretychni ta metodychni osnovy pidhotovky studentiv do vykhovnoi diialnosti u vyshchykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia dokt. ped. nauk : spets. 13.00.01 “Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky”, 13.00.04 “Teoriia i metodyka profesiinoi osvity”. Kyiv : Instytut PPPO APN Ukrainy, 1997. 54 s.
- [11] Uchytel mystetskykh dystsyplin u dyskursi pedahohichnoi maisternosti : navch.-metod. posib. / I. A. Ziaziun, H. H. Filipchuk, O. M. Otych [ta in.]. Berdiansk : Berdian. derzh. ped. un-t, 2013. 340 s.
- [12] Cagarelli Yu. A. Psihologiya muzykalno-ispolnitelskoj deyatel'nosti : avtoref. dis. ... doktora psih. nauk:19.00.03. L.,1990. 41 s.
- [13] Shackaya V. N. Muzykalno-esteticheskoe vospitanie detej i yunoshhestva. Moskva : Pedagogika, 1975. 197 s.
- [14] Kanishevska L., Matvienko O., Pankiv L., Petko L., Stepanova L., Ragozina V., Soichuk R. Innovation in arts and cultural education: Entrepreneurial aspect. *Journal of Entrepreneurship Education*. Vol. 23 (1), 2020. pp. 1-8. <https://www.abacademies.org/articles/Innovations-in-arts-and-cultural-education-1528-2651-23-1-518.pdf> (SCOPUS)
- [15] Khyzhna O., Lendel-Sarkevich A. Peace Education as Arts Education: In Search of New Strategies. *Philosophy and Cosmology*, Volume 21 The Academic Journal ISSN 2518-1866 (Online), ISSN 2307-3705 (Print).

ЧЖАН ВЕЙ, МАЛАХОВСКА ЕВА. Формирование кроскультурной компетентности будущих учителей музыкального искусства на принципах принципа аксиологичности.

Сегодня профессиональная подготовка будущего учителя музыкального искусства в ЗВО осуществляется в поликультурном образовательном пространстве, где находятся представители разных культур мира. Среди иностранных студентов приобретает популярность музыкально-педагогическая подготовка в системе непрерывного образования, как зарекомендовавшая себя перспективной в контексте сочетания художественной и педагогической составляющей.

В статье проанализировано современное состояние сформированности кроскультурной компетентности студентов, необходимое для создания производительных кроскультурных коммуникаций в ВУЗ. Автором сделана попытка раскрыть содержание принципа

аксиологичності, внедрення якого в навчальний процес оптимізує формування кроскультурної компетентності студентів, підкреслює значення активізації оціночного ставлення студентів до музичальних творів як до двигала їх глибокого пізнання і переживання на рівні художественної емпатії.

В сучасних дослідженнях надається недостатньо уваги проблемі пошуку шляхів розвитку у студентів таких професійно значимих якостей, як здатність до емоційного співпереживання художественних явищ в мистецтві, асертивність, рефлексія, емпатичність, діалогічність. Будучи неотъемлемою складовою виконавської інтерпретації музики, художественна емпатія передбачає співвідношення власного художественного досвіду студента з творчими намірами композитора в результаті розкриття способів і механізмів розвитку у студентів здатності практично діяти і творчо застосовувати набутий знання і досвід в майбутній професійній діяльності.

Дослідження підтвердило необхідність і цілесобразність створення кроскультурного простору ЗВО, призначеного сприяти збереженню традицій, відкриттю нових культурних перспектив; орієнтації на різноманітність і відкритість нових культур, віросповідань; знайомству студентів з різноманітністю народних традицій, норм поведінки і з сучасною їх культурною інтерпретацією; формуванню у студентів здатності до прийняття різних культур і бережливого до них ставлення.

Ключеві слова: кроскультурна компетентність, професійна підготовка, компетентнісний підхід, майбутній вчитель музичального мистецтва, художественна емпатія, принцип аксиологичності.

ZHANG WEI, MALAKHOVSKAYA EVA. Formation of cross-cultural competence of future teachers of musical art on the basis of the principle of axiological.

Today, professional training of future music teachers in the Free Economic Zone is carried out in a multicultural educational space, which includes representatives of different cultures of the world. Music and pedagogical training in the system of continuing education is gaining popularity among foreign students, as one that has proven to be promising in the context of combining artistic and pedagogical components.

The article analyzes the current state of formation of cross-cultural competence of students needed to create productive cross-cultural communications. However, modern research does not pay enough attention to the problem of finding pedagogical ways to develop in students such professionally significant qualities as the ability to emotionally empathize with artistic phenomena in art, assertiveness, reflection, empathy, dialogue.

This article attempts to reveal the content of the principle of axiology, the introduction of which into the educational process optimizes the formation of cross-cultural competence of students, emphasizes the importance of activating students' evaluation of musical works as a driver of their deep comprehension and experience at the level of artistic empathy. As an integral part of the performance interpretation of music, artistic empathy involves correlating the student's own artistic experience with the composer's creative intentions as a result of revealing ways and mechanisms of developing students' ability to act and creatively apply acquired knowledge and experience in future professional activities.

The study confirmed the need and expediency of creating a cross-cultural space of free economic education, designed to promote the preservation of traditions, the opening of new cultural perspectives; focus on diversity and openness to new cultures, religions; acquaintance of students with a variety of national traditions, norms of behavior and with their modern cultural interpretation; formation of students' ability to accept different cultures and caring for them.

Keywords: cross-cultural competence, professional training, competence approach, future teachers of music art, artistic empathy, principle of axiology.